

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14CoP/96/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6414202085
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Podhorová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6414202085.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: R. F., narodená XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v A. M., dieťa rodičov: matka: J. C., narodená XX.XX.XXXX, bytom XXX XX A. M., X. V. č. X a otec: J. W. F., narodený XX.XX.XXXX, bytom W., L. XX, o návrhu otca na úpravu styku s maloletou, o odvolaní matky maloletého dieťaťa zo dňa 08.12.2014 proti uzneseniu Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 9P/20/2014-40 zo dňa 12.11.2014, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením okresný súd uložil matke maloletého dieťaťa povinnosť zložiť na špecifikovaný účet Okresného súdu Žiar nad Hronom preddavok na znalecké dokazovanie vo výške 200 eur v lehote 10 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti uznesenia okresného súdu. Súd, postupujúc podľa ustanovenia § 141 ods. 1 O.s.p., sa zaoberal skúmaním sociálnych, majetkových a zárobných pomerov matky maloletého dieťaťa a na základe zistených skutočností konštatoval, že nemá preukázané, že by matka spĺňala predpoklady na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Okresný súd v odôvodnení uznesenia konštatoval viaceré rozpornosti, respektíve nejasnosti vyplývajúce z návrhu na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov matky v porovnaní s predloženými dokladmi na preukázanie jej pomerov a vyplneným tlačivom pre dokladovanie pomerov podľa ustanovenia § 138 ods. 2 O.s.p.. Okresný súd uviedol, že matka presne nešpecifikuje úvery, konkrétne hypotekárny úver, ktorý jej bol poskytnutý údajne v roku 2009, ktorý úver matka v tlačive v časti 5 ani neuviedla a tak isto neuviedla, aká je výška mesačnej splátky tohto úveru. Taktiež súdu nebolo zrejmé, ako matka v tlačive deklarovala svoj zárobok - mzdu, keď v mesiacoch február 2014 až apríl 2014 bola vo výške 8,20 eur mesačne, v mesiaci máj 2014 vo výške 12,14 eur, v mesiaci jún 2014 vo výške 20,23 eur a v mesiacoch júl 2014 až september 2014 vo výške 8,12 eur mesačne. Suma jej mesačných príjmov tak predstavuje výšku 81,09 eur, v dôsledku čoho potom nie je súdu zrejmé, z čoho uhrádza matka napríklad deklarované výdavky na cestovné do zamestnania vo výške 50 eur mesačne, prípadne ďalšie splátky pôžičky, úverov, výdavky na domácnosť, výdavky svoje a na úhradu potrieb maloletej. Súd v odôvodnení podrobne uviedol výšku deklarovaných výdavkov matky pričom konštatoval, že uvedenú sumu spolu vo výške 978,34 eura považuje súd za nadhodnotenú, najmä s prihliadnutím na sumy životného minima. Taktiež matka v návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov uvádza aj príjmy dosahované v súvislosti s podnikaním, ktorých výšku však neuviedla. Matka uvádza, že zrušila živnosť, ktorú skutočnosť aj mal súd osvedčenú z údajov živnostenského registra a podľa ktorého matka skončila živnostenskú činnosť dňom 08.01.2014, avšak v tlačive datovanom dňa 09.10.2014 medzi mesačnými výdavkami matka uvádzala sumu 120 eur súvisiacu s podnikaním. Súd tak poznamenal, že možno na základe tohto údaju usudzovať, že matka podniká aj v súčasnosti a to na základe iného než živnostenského oprávnenia, zrejme v poľnohospodárskej výrobe ako samostatne hospodáriaci roľník. Výšku príjmov takéhoto podnikania však matka neuviedla, naproti tomu však výšku výdavkov spojených s podnikaním uviedla. Taktiež v návrhu na oslobodenie matka uviedla, že je momentálne

odkázaná na finančnú výpomoc od svojej rodiny, ktorá jej pomáha pokryť výdavky na chod domácnosti, splátky úveru, zakúpenie potravín a hygienických potrieb a úhradu nákladov maloletého dieťaťa a cestovných výdavkov. Na inom mieste však tvrdí, že všetky úvery od istej doby spláca výhradne ona a musela sa zamestnať práve z dôvodu, aby zvládala platiť všetky hypotéky a dlhy, ktoré po sebe otec maloletej zanechal. V závere uznesenia súd poznamenal, že nie je mu zrejmé, ako môže deklarovaný príjem vo výške 81,09 eura za obdobie február 2014 až september 2014 reálne prispieť k plneniu si záväzkov matky či už z hypotekárneho úveru alebo akéhokoľvek iného úveru, taktiež s prihliadnutím na ďalšie deklarované výdavky matky a maloletého dieťaťa. Matka okrem iného deklaruje aj vlastníctvo motorového vozidla s odhadovanou hodnotou 500 eur a je oprávnená užívať ďalšie motorové vozidlo s odhadovanou hodnotou 1800 eur. Na základe uvedených skutočností potom súd vyslovil, že nezistil u matky podmienky na oslobodenie od poplatkov a preto jej vzniká povinnosť podľa ustanovenia § 141 ods. 1 O.s.p. zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania v súdom stanovenej výške.

Proti uzneseniu okresného súdu podala matka maloletého dieťaťa v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Namietala svoju povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu z dôvodu, že sa domnieva, že sú u nej naplnené zákonné predpoklady na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a nie je tak schopná zálohu zaplatiť. Domnieva sa, že návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov spolu s tlačivom k návrhu jasne a zrozumiteľne popisuje jej nepriaznivú finančnú situáciu, špecifikuje aktuálny stav a skutočnosť, že v súčasnosti hypotekárny úver, ako ani iné dlhy, ktoré vznikli v čase vykonávania podnikateľských aktivít, nedokáže splácať a na pokrytie ďalších výdavkov jej prispievajú rodičia. Pokiaľ súd tento názor nezdieľal a považoval jej podanie za neúplné alebo nejasné, podľa jej názoru ju mal na tieto skutočnosti upozorniť, poučiť a vyzvať aby neúplné podanie doplnila. Domnieva sa tak, že takýto postup súdu porušil jej procesné práva a práva garantované ústavou, konkrétne právo na súdnu ochranu. Matka v odvolaní namietala, že z napadnutého uznesenia ani v jednom bode jeho odôvodnenia nevyplýva, že by sa súd zaoberal jej majetkovým pomerom. Zameral sa výhradne na nezrovnalosti a nejasnosti jej návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov a tlačiva k nemu pripojenému. Pokiaľ súd poukázal na výšku jej nákladov, ktoré považuje za nadhodnotené, matka v tejto súvislosti poukázala na ustanovenia zákona číslo 36/2005 Z.z. o rodine, podľa ktorého dieťa má právo zdieľať životnú úroveň oboch rodičov, teda nielen matky, ale aj otca. Otec má oveľa vyššiu životnú úroveň ako ona a po rozpade ich vzťahu sa snaží dostať do čo najhoršej situácie, takmer na sociálne dno. V žiadnom prípade matka nechce dovoliť, aby takouto situáciou trpela jej dcéra a pociťovala obmedzenia napríklad v oblasti zabezpečovania stravy, hygienických potrieb, oblečenia alebo liekov. Súd taktiež na základe ničím nepodloženej a nesprávnej domnienky vychádzal zo skutočnosti, že príjem matky je vyšší ako deklaruje. Aby súd odôvodnene zaujal takéto stanovisko, mal si zabezpečiť prinajmenšom potvrdenie o príjme matky, prípadne výpisy zo sociálnej poisťovne. Matka taktiež namietala, že len skutočnosť, že je vlastníčkou motorového vozidla, má pravidelný mesačný príjem v podobe príjmu zo zamestnania a rodičovského príspevku a ostatné okolnosti, ako jej dlhy, prípadne iné skutočnosti ktoré nemal súd za osvedčené, neznamenajú automaticky, že oslobodenie od súdnych poplatkov jej netreba priznať. V závere odvolania matka zdôraznila, že iniciátorom znaleckého dokazovania bol konajúci súd na návrh otca, a nie na jej návrh. Navyše znalecké dokazovanie bolo nariadené v konaní starostlivosti súdu o maloleté deti a nie v konaní, ktoré má napríklad obchodný charakter. Navrhuje preto, aby odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie okresného súdu tak, že jej prizná oslobodenie od súdnych poplatkov.

Vyjadrenie k odvolaniu podané nebolo.

V dôsledku podaného odvolania krajský súd vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O.s.p. napadnuté uznesenie okresného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

Podľa ustanovenia § 141 ods. 1 O.s.p., súd môže uložiť účastníkovi, u ktorého nie sú podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov, aby zložil preddavok na trovy dôkazu, ktorý navrhol alebo ktorý nariadil súd o skutočnostiach ním uvedených alebo v jeho záujme.

Podľa ustanovenia § 138 ods. 1 O.s.p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa

oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

V zmysle citovaného ustanovenia môže súd uložiť účastníkovi konania povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu, ak takýto dôkaz navrhol, ak súd nariadil znalecké dokazovanie o skutočnostiach ním uvedených, alebo otázky, ktoré má v konaní znalec zodpovedať, sú v jeho záujme. Každé z týchto zákonom uvedených kritérií môže byť samostatným dôvodom na úvahu súdu o uložení povinnosti zložiť preddavok na trovy dôkazu, no nie je vylúčená ani kumulácia viacerých okolností, na základe ktorých by bolo spravodlivé uložiť účastníkom konania povinnosť znášať preddavky na trovy dôkazu. Súd je však oprávnený uložiť účastníkovi povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu len za predpokladu, že u tohto účastníka konania nie sú dané dôvody na oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle dikcie ustanovenie § 141 ods. 1 O.s.p.

Predmetom daného konania je návrh otca na úpravu styku s maloletým dieťaťom. Pojednávanie v predmetnej veci konané dňa 24.04.2014 pred Okresným súdom v Žiari nad Hronom bolo odročené na neurčito z dôvodu potreby nariadenia znaleckého dokazovania znalcom z odboru psychológia, klinická psychológia detí, nakoľko rodičia nedokázali dospieť v otázke najoptimálnejšieho variantu styku otca s maloletou ku kompromisnému stanovisku. Odvolací súd tak poznamenáva, že nie je pravdou argumentácia matky, že znalecké dokazovanie súd nariadil na návrh otca. Nakoľko súd má v konaní starostlivosti o maloletých prvoradú úlohu dohliadať na práva a chrániť záujmy predovšetkým maloletého dieťaťa, považoval za potrebné si zaobstarať pre meritórne rozhodnutie odborné stanovisko detského psychológa, pričom odvolací súd poznamenáva, že predovšetkým hájenie prvoradého záujmu maloletého dieťaťa je zrejme prioritným záujmom aj oboch rodičov. Okresný súd v uznesení č.k. 9P/20/2014-14 zo dňa 13. 5. 2014 ustanovil konkrétnu znalkyňu do konania a výrokom IV. uložil povinnosť otcovi i matke maloletého dieťaťa, každému zvlášť, zložiť preddavok na trovy dôkazu vo výške 200 eur v stanovenej lehote na špecifikovaný účet okresného súdu. V dôsledku podaného odvolania Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č.k. 14CoP/61/2014-21 zo dňa 26.08.2014 zrušil predmetné uznesenie okresného súdu v bode IV. ohľadom uloženie povinnosti matke maloletého dieťaťa zložiť na účet okresného súdu preddavok na znalecké dokazovanie v stanovenej výške z dôvodu, že z obsahu spisu nevyplyvali majetkové pomery matky maloletého dieťaťa, ani z odôvodnenia uznesenia nevyplyva, či súd predtým, ako rozhodol o uložení povinnosti matke maloletého dieťaťa, sa zaoberal otázkou, či sú u nej splnené podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov tak, ako to ustanovuje § 141 ods. 1 O.s.p.. Nadriadený súd vrátil v tejto časti vec do štádia prvostupňového konania s tým, aby následne okresný súd posúdil, či matka spĺňa alebo nespĺňa podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov a nanovo rozhodol prípadne o uložení povinnosti zložiť preddavky na trovy znaleckého dokazovania.

Okresný súd sa po vrátení veci zameral na skúmanie osobných majetkových a zárobkových pomerov matky dieťaťa podľa ustanovenia § 141 ods. 1 O.s.p., v nadväznosti na právne záväzné stanovisko obsiahnuté v predošlom zrušujúcom uznesení Krajského súdu v Banskej Bystrici. Pokiaľ by súd mal aplikovať ustanovenie § 141 ods. 1 O.s.p. a uložiť povinnosť niektorým, alebo všetkým, účastníkov konania zložiť preddavok na trovy dokazovania, bol povinný sa prejudiciálne vysporiadať so zákonným predpokladom pre možnosť uloženia tejto povinnosti účastníkovi, a to, že u tohto účastníka nie sú podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov, a to ani sčasti.

Krajský súd sa oboznámil s obsahom spisu, skutočnosťami uvádzanými matkou maloletého dieťaťa v osobitne podanom návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov, ako aj s údajmi obsiahnutými v Tlačive pre deklarovanie pomerov účastníka konania. Odvolací súd vyhodnotil osobné a príjmové pomery, ako aj majetkový stav matky dieťaťa, zohľadňujúc aj odvolacie námietky matky, a po ich zvážení sa stotožňuje s právnym názorom prvostupňového súdu obsiahnutým v napadnutom uznesení. Matka maloletej ani v odvolaní neuviedla žiadnu takú okolnosť, ktorá by bola spôsobilá privodiť zmenu súdneho rozhodnutia, ktorým tejto účastníčke konania bola uložená preddavková povinnosť, nakoľko nebolo preukázané, že by sa na ňu vzťahovalo oslobodenie od poplatkovej povinnosti. Vzhľadom na všetky okolnosti obsiahnuté v spise, zohľadniac aj skutočnosti tvrdené v odvolaní, nie je možné konštatovať nemajetnosť a celkovú sociálne slabú situáciu matky maloletého dieťaťa. Matka dieťaťa je zárobkovo činná, má stabilný mesačný príjem a hoci v tlačive o jej príjmoch deklaruje za obdobie septembra 2014 do februára 2014 výšku svojho príjmu len v sume 81,09 eur za všetky tieto mesiace, avšak na inom

mieste tlačiva uvádza sumu priemerného mesačného príjmu 226,72 eur. Odhliadnuc od nezrovnalostí vo výške mesačných príjmov matky však nie je možné prehliadať vlastníctvo špecifikovanej nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve matky zapísanej na LV č. XXXX, k.ú. A. M., okres A. M., obec A. M., byt č. XXX nachádzajúci sa na X. poschodí, vchod č. X v bytovom dome č. XXXX, nesporne ovplyvňujúceho jej majetkovú situáciu. V predmetnom byte, ktorý má matka vo výlučnom vlastníctve, navyše s maloletou nebýva, nakoľko uvádza, že býva u svojej matky spolu s dieťaťom na adrese X. V. X A. M..

Súd je povinný posudzovať pomery účastníkov konania pri rozhodovaní o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov vždy komplexne. Zákon, pokiaľ vyžaduje naplnenie zákonných kritérií pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov podľa ustanovenia § 138 ods. 1 O.s.p., predpokladá u účastníka konania také objektívne preukázané a spravidla subjektívne nezavinené nepriaznivé sociálne a majetkové pomery, z ktorých by jednoznačne vyplývala nemožnosť účastníka konania splniť si poplatkovú povinnosť v konaní, prípadne by bolo s veľkou mierou pravdepodobnosti isté, že splnenie povinnosti zaplatiť súdny poplatok či preddavok na znalecké dokazovanie účastníka by zjavne neúnosne zaťažilo a viedlo by k celkovému zhoršeniu jeho sociálnej situácie, až k ohrozeniu jeho životnej úrovne.

Odvolací súd po zohľadnení majetkových a osobných pomerov matky maloletého dieťaťa sa stotožňuje so záverom prijatým súdom prvého stupňa, nakoľko u tejto účastníčky konania nie sú dané zákonné dôvody na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Stabilný mesačný príjem a vlastníctvo nehnuteľnosti, ako aj jej celková sociálna a majetková situácia neopravňuje súd, vzhľadom na zákonné kritériá obsiahnuté v ustanovení § 138 ods. 1 O.s.p., priznať jej oslobodenie od poplatkovej povinnosti. Boli tak naplnené zákonné predpoklady pre možnosť súdu uložiť preddavkovú povinnosť podľa ustanovenia § 141 ods. 1 O.s.p. Je nesporné, že nariadenie znaleckého dokazovania sa javí, vzhľadom na povahu a charakter sporu, ako nevyhnutné pre meritorne rozhodnutie vo veci. Nariadené znalecké dokazovanie je v záujme maloletého dieťaťa a tak je nesporne v záujme aj oboch rodičov, keďže účastníci sa nevedeli dohodnúť o právne významných skutočnostiach a pokiaľ súd už právoplatne uložil preddavkovú povinnosť na znalecké dokazovanie otcovi dieťaťa, je v neposlednom rade aj v súlade so všeobecnou zásadou spravodlivosti, aby v rovnakej miere sa podieľala na preddavkoch na trovy dôkazu aj matka dieťaťa.

Krajský súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že okresný súd postupoval v súlade s ustanovením § 141 ods. 1 O.s.p. a napadnuté uznesenie bolo z uvedených dôvodov potvrdené podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správne.

Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.